

Supervizija u sistemu socijalne i dječje zaštite Crne Gore

SOCIJALNA POLITIKA CRNE GORE

SUPERVIZIJA U SOCIJALNOJ I DJEČJOJ ZAŠTITI

- ▶ Strateškim dokumentom zacrtan je razvoj sistema socijalne i dječje zaštite kroz pet strateških pravaca među kojima je onaj koji se neposredno odražava na uvođenje supervizije definisan kao
- ▶ **Obezbjeđivanje kvalitetnih usluga u socijalnoj i dječjoj zaštiti.**
- ▶ „Pitanje kvaliteta usluga u sistemu socijalne i dječje zaštite i jačanje profesionalnih kapaciteta pružalaca usluga, posebno u državnim institucijama je suštinska pretpostavka uspješne reforme sistema socijalne i dječje zaštite“ (Strategija razvoja socijalne i dječje zaštite za period 2013–2017)

ZAVOD ZA SOCIJALNU I DJEČJU ZAŠTITU

- ▶ Strategijom, kao i Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti (2013.) predviđeno je osnivanje Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu kao organa uprave nadležnog za obavljanje razvojnih, savjetodavnih, istraživačkih i drugih stručnih poslova u socijalnoj i dječjoj zaštiti.
- ▶ Istim zakonom definisana je djelatnost **Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu** koji, između ostalog, obavlja savjetodavne, istraživačke i stručne poslove u oblasti socijalne i dječje zaštite; prati kvalitet stručnog rada i usluga u ustanovama, u skladu s ovim Zakonom; pruža stručnu supervizijsku podršku radi unapređenja stručnog rada i usluga socijalne i dječje zaštite.

SUPERVIZIJA I SOCIJALNI RAD

- ▶ Supervizija se u socijalnom radu javlja krajem 19. vijeka u Sjedinjenim Američkim Državama (Miloščević Arnold, Vodeb Bornač, Erzar Metelko i Možina, 1999.).
- ▶ Isto kao i sve metode socijalnog rada, supervizija se razvija i prilagođava pojedinačnim modelima pomoći, odnosno, vidovima socijalnog rada koji su aktuelno bili u upotrebi.
- ▶ Supervizija se razvijala paralelno s razvojem profesija usmjerenih na pomoć ljudima koji su u nevolji ili u riziku od nevolje. Oblikovala se kao posebna metoda čiji je cilj podrška praktičarima, odnosno, razvijanje mogućnosti za konstruktivno prevladavanje stresnih situacija i očuvanje sposobnosti za kontinuirano učenje.

Supervizija i socijalni rad

- ▶ Uprkos različitim modelima i pristupima, svrha uspostavljanja procesa supervizije je ostala ista: da obezbijedi što kvalitetniji nivo usluga korisnicima i da omogući stručnim radnicima da iskažu maksimum svojih potencijala u obavljanju svakodnevnih profesionalnih aktivnosti (Branković, Šarac, 2017).
- ▶ U literaturi se mogu naći različite definicije supervizije. Ajduković i Cajvert (2004) navode određenja brojnih autora koja imaju različit fokus, u zavisnosti od aspekata supervizije, koji smatraju dominantno značajnim kao što je: povećanje efikasnosti u psihosocijalnom radu s ljudima (Hess, 1980), osiguravanje kompetentnog i odgovornog neposrednog rada s korisnicima, kontinuirani profesionalni razvoj, i lična podrška superviziranom (Harries, 1987), podrška i usmjeravanje (Munson, 1993), pomoć u pružanju efikasne pomoći uz naglašavanje prava klijenta (Davis, 1999), učenje iz iskustva (Van Kessel, 2000), prepoznavanje znanja, briga, zapažanja, ideja, uloga i doprinos pomagača u neposrednom radu s klijentom (Knapman i Morrison, 2000), prilika za refleksiju i pomjeranje granica svog profesionalnog djelovanja (Barretta-Herman i sar., 2000).

Modeli supervizije

- ▶ Modele supervizije razlikovati po dva kriterijuma:
- ▶ A) pripadanje nekom terapijsko-tretmanskom teoretskom konceptu
- ▶ B) ili s obzirom na funkcije i ciljeve procesa supervizije.
- ▶ U zavisnosti od terapijsko-tretmansko teorijskog koncepta možemo razlikovati bihejvioralni, psihoanalitički, humanistički i klinički model.
- ▶ Ovi modeli uglavnom su vezani za obrazovanje, profesionalni rast i razvoj pomagača u okviru pojedinih terapijskih pristupa.

MODELI SUPERVIZIJE

- ▶ S obzirom na funkcije i ciljeve procesa izvršena je podjela na:
- ▶ 1. holandski model supervizije, poznat i kao model kompetentnosti (Van Kessel, 2000),
- ▶ 2. švedski model supervizije, još poznat kao model supervizije psihosocijalnog rada (Bernler i Džonson, 1993; Džonson, 1999. i Cajvert, 2001, prema Ajduković i Cajvert, 2004).
- ▶ 3. anglosaksonski model, još poznat kao integrativni ili Kadušinov pri čemu je osnovni kriterijum to da li supervizija sadrži ili ne administrativno-upravljačku funkciju (Milošćević Arnold i sar., 1999).

FUNKCIJE SUPERVIZIJE

- ▶ U skladu s prirodom rada socijalnih službi, a polazeći od ciljeva, specifičnosti, osnovnih karakteristika i funkcija integrativnog modela supervizije, njegovom primjenom obezbjeđuje se zadovoljavanje različitih potreba, značajnih za uspješan stručni rad u službi kakav je centar za socijalni rad.
- ▶ Tri su funkcije, koje čine suštinu integrativnog modela supervizije:
 - ▶ administrativna,
 - ▶ edukativno-razvojna i
 - ▶ podržavajuća. (Branković, Šarac, 2017)

FUNKCIJE SUPERVIZIJE

- ▶ ADMINISTRATIVNA FUKCIJA
- ▶ Ova funkcija ima sljedeće ciljeve:
 - ▶ da obezbijedi kvalitetno pružanje usluga i očuvanje i razvijanje profesionalnih standarda i standarda službe,
 - ▶ pomaganje stručnim radnicima da usaglase svoju profesionalnu ulogu s profesionalnim standardima (posebno kroz jačanje funkcije kontrole kvaliteta)
 - ▶ da omogući adekvatnog korišćenja resursa socijalne zaštite i resursa lokalne zajednice.
 - ▶ U ovoj funkciji je zastupljena i strukturalna komponenta, koja obuhvata elemente menadžmenta, nadgledanja i praćenja, evaluacije i uvođenja najbolje prakse u proces rada (Branković, Šarac, 2017)

FUNKCIJE SUPERVIZIJE

- ▶ EDUKATIVNA-RAZVOJNA FUNKCIJA
- ▶ U realizaciji edukativne funkcije ističe se razvojna komponenta, a supervizor je angažovan na razvijanju kulture kontinuiranog učenja i usavršavanja, u kojoj su rast i razvoj znanja i vještina stručnih radnika posebno ohrabrivani i podsticani.
- ▶ Realizacijom ove funkcije supervizije podstiče se razmatranje planiranih i primijenjenih intervencija i posebno, istraživanje alternativnih strategija (Branković, Šarac, 2017).

FUNKCIJE SUPERVIZIJE

- ▶ PODRŽAVAJUĆA FUNKCIJA
- ▶ Realizacija podržavajuće funkcije pomaže stručnim radnicima da razumiju kako da se usmjere na rad s korisnicima i kako da ga sprovode konstruktivno, kroz otvoreno prepoznavanje i izražavanje sopstvenih potreba.
- ▶ Činjenica da stručni radnici i lično osjećaju posljedice neposrednog angažovanja na kompleksnim problemima korisnika, zahtijeva posebnu vrstu podrške od strane supervizora (Branković, Šarac, 2017)

VRSTE SUPERVIZIJE

▶ INTERNA SUPERVIZIJA

- ▶ Ovu vrstu supervizije pruža stručnjak zaposlen u samoj organizaciji centru za socijalni rad. Iako je načelno ovdje nezavisnost/neutralnost supervizora manja, njegovo poznavanje prakse može biti znatno veće nego kod spoljnog supervizora.
- ▶ Takođe, ovako organizovana supervizija može biti ekonomičnija, pogotovo ako uključuje i druge elemente praćenja i podrške (Branković, Šarac, 2017) .

VRSTE SUPERVIZIJE

▶ EKSTERNA SUPERVIZIJA

- ▶ U ovoj vrsti supervizije proces vodi stručnjak koji nije zaposlen u organizaciji centru za socijalni rad. Time se postiže načelno najveći stepen nezavisnosti odnosno neutralnosti supervizora, što doprinosi i drugim uslovima supervizijskog procesa kao što su povjerenje, intimnost, ravnopravnost.
- ▶ S druge strane, eksterna supervizija može biti skupa, teško je organizovati u nekom intenzivnijem ritmu, kakav je često potreban posebno kod usluga s intenzivnim tretmanom korisnika (Branković, Šarac, 2017).

SVRHA SUPERVIZIJE

- ▶ Na osnovu svega navedenog supervizija je za stručnog radnika:
 - ▶ 1. podstrek za učenje – prilika i motivacija za stalno stručno usavršavanje uz profesionalnu podršku supervizora
 - ▶ 2. podrška pri savladavanju opterećenja u stručnom radu, prihvatanju odluka korisnika, postavljanju granica, profesionalne distance, sprečavanju otupjelosti i sagorijevanja
 - ▶ 3. usmjeravanje profesionalnog razvoja pri čemu usmjeravanje potiče od drugog stručnjaka s iskustvom – supervizora koji ima sposobnosti, vještine i znanja neophodna za ovaj posao.
- ▶ Međutim, svi ovi ciljevi, i drugi mogući koji ovdje nijesu navedeni, uključujući i one koji imaju kontrolnu funkciju, kao krajnju svrhu imaju dobrobit korisnika i to svi učesnici u procesu pružanja usluge sve vrijeme treba da imaju u vidu (Branković, Šarac, 2017).